

ความสัมพันธ์ทางการค้าไทย-อินเดีย

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

ภาครัฐบาล:

- ข้อตกลงทางการค้า ลงนามเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2511 (ค.ศ.1968)
- คณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) จัดตั้งเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2528 (ค.ศ.1985) ล่าสุดประชุม JTC ครั้งที่ 11 เมื่อเดือนกันยายน 2546 ณ กรุงเทพฯ
- ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน ลงนามเมื่อปี 2528 (ค.ศ. 1985)
- คณะกรรมาธิการร่วมเพื่อความร่วมมือทวิภาคีไทย-อินเดีย (Thai-Indian Joint Commission for Bilateral Cooperation: JC) จัดตั้งเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2532 (ค.ศ.1989) ล่าสุดประชุม JC ครั้งที่ 6 เมื่อเดือนธันวาคม 2554 ณ กรุงนิวเดลี
- ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกับ Foreign Investment Promotion Board ของอินเดีย เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2540 (ค.ศ.1997)
- ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ลงนามเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2543 (ค.ศ. 2000)
- กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมด้านต่างๆ ระหว่างอาเซียนกับอินเดีย (Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation between the Association of South East Asian Nations and the Republic of India) ลงนามเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2546 (ค.ศ. 2003)
- กรอบความตกลงว่าด้วยการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Framework Agreement for Establishing Free Trade Area between the Kingdom of Thailand and The republic of India) ลงนามเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 (ค.ศ. 2003)
- กรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี BIMST-EC (Framework Agreement on the BIMSTEC Free Trade Area) ลงนามร่วมกับพม่า อินเดีย ศรีลังกา เนปาล และภูฏาน เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 (ค.ศ. 2004) และลงนามพิธีสารการเป็นภาคีความตกลงของบังกลาเทศ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547 (ค.ศ. 2004)
- ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมด้านต่างๆ ระหว่างอาเซียนกับอินเดีย ลงนามเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2552 (ค.ศ. 2009) และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 (2010)

ภาคเอกชน:

- ความตกลงเพื่อการร่วมมือระหว่างสภาอุตสาหกรรมไทยกับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมอินเดีย ลงนามเมื่อปี 2533 (ค.ศ. 1990)
- ความตกลงระหว่างสภาหอการค้าไทย กับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมอินเดียเพื่อความร่วมมือ และการจัดตั้งสภาธุรกิจร่วม (Joint Business Council) ลงนามเมื่อปี 2533 (1990)
- Thai-South Asia Business Forum จัดตั้งเมื่อเมษายน 2547

2. การค้าระหว่างไทย-อินเดีย

การค้ารวม

ปี 2556 อินเดียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 16 ของไทย และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 1 ของไทยในภูมิภาคเอเชียใต้ ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 6,142.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.316 ต่อปี

ปี 2556 (ม.ค.-ธ.ค.) การค้ารวมมีมูลค่า 8,685.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี 2555 (ม.ค.-ธ.ค.) ร้อยละ 2.12 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 1,679.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี 2557 (ม.ค.-มี.ค.) การค้ารวมมีมูลค่า 2,073.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี 2556 (ม.ค.-มี.ค.) ร้อยละ 15.88 โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 577.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การส่งออก

ปี 2556 อินเดียเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 10 ของไทย และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 1 ของไทยในเอเชียใต้ ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 4,690.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.18 ต่อปี

ปี 2556 (ม.ค.-ธ.ค.) ไทยส่งออกมูลค่า 5,182.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี 2555 (ม.ค.-ธ.ค.) ร้อยละ 5.32 สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ปี 2557 (ม.ค.-มี.ค.) ไทยส่งออกมูลค่า 1,325.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี 2556 (ม.ค.-มี.ค.) ร้อยละ 5.03

การนำเข้าสินค้า

ปี 2556 อินเดียเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 17 ของไทย และเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 1 ของไทยในเอเชียใต้ ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 2,870.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.15 ต่อปี

ปี 2556 (ม.ค.-ธ.ค.) ไทยนำเข้ามูลค่า 3,502.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.01 จากปี 2555 (ม.ค.-ธ.ค.) สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์พืช เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง สินแร่โลหะ ผลิตภัณฑ์โลหะ เป็นต้น

ปี 2557 (ม.ค.-มี.ค.) ไทยนำเข้ามูลค่า 747.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี 2556 (ม.ค.-มี.ค.) ร้อยละ 30.04

3. สินค้า/บริการที่มีศักยภาพส่งออก

ไทย สินค้าที่มีศักยภาพส่งออก ได้แก่ เพชรพลอย อัญมณีและเครื่องประดับ สินค้าอุปโภคบริโภค น้ำผลไม้ ผลไม้แปรรูปอื่นๆ อาหารแปรรูป ของเล่น เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องปรับอากาศ พัดลม ตู้เย็น เป็นต้น **สาขาบริการศักยภาพ** ได้แก่ ก่อสร้าง โรงแรม ท่องเที่ยว และสปา เป็นต้น

อินเดีย สินค้าที่มีศักยภาพส่งออก ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เคมีภัณฑ์ สินแร่โลหะ เศษโลหะ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เวชกรรม เภสัชกรรม เป็นต้น **สาขาบริการศักยภาพ** ได้แก่ ภาพยนตร์ ธุรกิจบริการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ท่องเที่ยว เป็นต้น

4. ปัญหาการค้า¹

4.1 อินเดียจัดเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงและอากรอื่นในการนำเข้าสินค้า ทำให้อัตราภาษีที่ผู้นำเข้าต้องชำระโดยรวมอยู่ในอัตราสูง และเสียโอกาสในการแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอื่นที่มีต้นทุนต่ำกว่า ถึงแม้อินเดียจะปรับลดอัตราภาษีส่วนใหญ่ ลงเหลือร้อยละ 7.5² (ยกเว้นสินค้าเกษตร อาหาร ยาสูบ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) แต่เก็บอากรเพิ่มเติมร้อยละ 4 สำหรับการนำเข้าสินค้าทุกประเภท และยังคงมาตรการที่มีใช้ภาษีที่สำคัญ คือ มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping) และมาตรการ Safeguard ในกลุ่มสินค้าเกษตรและสิ่งทอ

4.2 การนำเข้า-ส่งออกสินค้าบางประเภท จะต้องทำการซื้อขายผ่านตัวแทนของรัฐ (State Trading Enterprise) ซึ่งรัฐจะผูกขาดการค้า เช่น ข้าว ข้าวสาลี เนื้อมะพร้าวแห้ง ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ปุ๋ย และต้องมีใบอนุญาตการนำเข้าสำหรับบางสินค้า เช่น พืชน้ำมันและเมล็ด และธัญพืช เป็นต้น

4.3 อินเดียสงวนสินค้าประมาณ 600 รายการ สำหรับอุตสาหกรรมรายย่อยในประเทศ เช่น ในกลุ่มสิ่งทอ และของเล่น

4.4 โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่าเรือ สนามบิน ระบบไฟฟ้าและโทรคมนาคม ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร และเป็นอุปสรรคต่อการขนถ่ายสินค้า และเพิ่มต้นทุนสินค้าทางอ้อม รวมทั้ง พิธีการทางศุลกากรที่ยุ่งยาก และล่าช้าในการดำเนินการด้านเอกสาร

4.5 สินค้าที่อินเดียนำเข้าจากไทยจำกัดอยู่ในกลุ่มสินค้ากึ่งสำเร็จรูป (Semi-finished Goods) ซึ่งมีปริมาณไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ

4.6 ถึงแม้อินเดียมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังคงขาดการบังคับใช้และการปราบปรามจริงจัง จึงยังคงมีการลอกเลียนแบบสินค้าอย่างกว้างขวาง ดังนั้น สินค้าไทยที่จะวางจำหน่ายในตลาดอินเดีย ควรจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นจำนวนมาก

4.7 ล่าสุด ไทยประสบปัญหาการกีดกันทางการค้าสินค้าเครื่องประดับทองคำทำให้สินค้าชนิดดังกล่าว ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดอินเดีย ในขั้นนี้ พบว่าผู้ประกอบการไทยบางรายใช้สิทธิประโยชน์จากการลดภาษีสินค้าส่วนแรก (Early Harvest Scheme: EHS) ภายใต้ FTA ไทย-อินเดีย แต่สินค้านำมาสำแดงเป็นสินค้าที่ไม่ได้สัดส่วนตามกฎถิ่นกำเนิดสินค้า (Local Content) ที่ร้อยละ 20 อีกทั้งบางส่วนเป็นสินค้าที่มี Origin จากประเทศอื่น เช่น อิตาลี กรมศุลกากรอินเดียจึงขอตรวจสอบสินค้า ซึ่งภาครัฐทั้งสองฝ่ายกำลังอยู่ในระหว่างพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

5. เรื่องอื่นๆ

5.1 การค้าสินค้าเร่งลดภาษี (Early Harvest Scheme: EHS) ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการไทยได้มีการขอใช้สิทธิ FTA ไทย-อินเดีย ส่งออกมูลค่า 590.29 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนการใช้สิทธิร้อยละ 74.21 ของมูลค่าการส่งออกเฉพาะรายการที่ได้รับสิทธิฯ (จำนวน 83 รายการ มีมูลค่าส่งออกรายการที่ได้รับสิทธิ 795.45 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ซึ่งสินค้าสำคัญที่มีการใช้สิทธิ FTA ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ (พิกัด 841510) เม็ดพลาสติก (พิกัด 390740) อะลูมิเนียมเจือ (พิกัด 760120) เครื่องรับโทรทัศน์สี (พิกัด 852872) ตู้เย็น 2 ประตู (พิกัด 8418.10) และส่วนประกอบเครื่องยนต์ (พิกัด 840991)

* สินค้าเร่งลดภาษี (Early Harvest Scheme) ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย โดยได้เริ่มลดภาษีตั้งแต่ 1 ก.ย. 2547 และลดเป็น 0% เมื่อวันที่ 1 ก.ย. 2549

¹ เรียบเรียงจาก Country Commercial Guide, U.S. & Foreign Commercial Service and U.S. Department of State, 2007

² อินเดียปรับลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมให้อัตราภาษีศุลกากรส่วนใหญ่เป็นร้อยละ 7.5 เมื่อปีงบประมาณ 2007-2008

5.2 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2557 กระทรวงการต่างประเทศอินเดีย แต่งตั้งนาย Suresh K. Reddy เอกอัครราชทูตอินเดียประจำอิรัก ให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตอินเดียคนแรกประจำ ASEAN & East Asia Summit ณ กรุงจาร์กาตา ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่อินเดียแต่งตั้งผู้แทนทางการทูตเพื่อรับผิดชอบภารกิจด้านอาเซียนโดยตรง ขณะที่คู่แข่งทางเศรษฐกิจของอินเดีย อาทิ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ แต่งตั้งเอกอัครราชทูตประจำอาเซียนอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้ อินเดียสถาปนาความสัมพันธ์กับอาเซียนในฐานะคู่เจรจาเฉพาะด้าน (Sectoral Dialogue Partner) เมื่อปี 2535 และยกสถานะขึ้นเป็นประเทศคู่เจรจาอย่างสมบูรณ์ (Dialogue Partner) เมื่อปี 2538 ต่อมาได้พัฒนาความสัมพันธ์สู่ระดับการประชุมสุดยอดเป็นครั้งแรกในการประชุมที่ กรุงพนมเปญ กัมพูชา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2545 ซึ่งการแต่งตั้งผู้แทนทางการทูตประจำอาเซียนของอินเดีย แสดงให้เห็นว่าอินเดียยังคงให้ความสำคัญต่อนโยบาย Look East และพยายามผลักดันความร่วมมือภายใต้โครงการเชื่อมโยงกับอาเซียน (ASEAN-India Connectivity) ให้เป็นรูปธรรม โดยอินเดียมีเป้าหมายจะพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ รัฐมณีปุระ รัฐนาคาแลนด์ รัฐอัสสัม เพื่อเป็นประตูเชื่อมโยงสู่อาเซียน โดยเฉพาะโครงการ Trilateral Highway Project เชื่อมระหว่างอินเดีย-เมียนมา-ไทย

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
พฤษภาคม 2557

